

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/97893,Barbara-Niemiec-1943-2014.html>

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Barbara Niemiec (1943-2014)

Autor: CECYLIA KUTA 05.01.2023

Barbara Niemiec urodziła się 13 lipca 1943 r. w Krakowie. Po latach przyznawała: „Czas i miejsce mojego przyjścia na świat predestynowały do tego, by z mlekiem matki wyssać nienawiść do komunizmu i wszelkiego kagańca”.

Przez całe życie związana była z Krakowem, gdzie ukończyła Szkołę Podstawową nr 18, a następnie w 1961 r. IX Liceum Ogólnokształcące. W latach 1961-1966 studiowała polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po

studiach najpierw przez cztery lata (1966-1970) była asystentem w Katedrze Językoznawstwa Ogólnego UJ, a następnie nauczycielką języka polskiego i bibliotekarką w szkołach podstawowych nr 93 i 68 w Krakowie.

Element antysocjalistyczny

W 1977 r. uzyskała stopień doktora i rozpoczęła pracę jako adiunkt w Instytucie Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych, skąd po dwóch latach przeniosła się do Instytutu Pedagogiki UJ. Pracowała tam do przejścia na emeryturę w 2003 r., z przerwą w latach 1990-1995.

Podczas studiów należała do Zrzeszenia Studentów Polskich. Po latach stwierdzała że, było to „złudzenie naiwnej studentki”, która postrzegała ZSP jako „opozycję do Związku Młodzieży Socjalistycznej”. Jednocześnie podkreślała:

„dzięki działalności w tym niby-apolitycznym zrzeszeniu po raz pierwszy dorobiłam się zaszczytu miana elementu antysocjalistycznego”.

W marcu 1968 r. brała udział w strajku absencyjnym na uczelni. Wspominała:

„Mój pierwszy strajk to był Marzec '68, już jako pracownika w Katedrze Językoznawstwa Ogólnego. Poprosiliśmy wtedy profesora Adama Heinza, aby nie było zajęć – dla wewnętrznego poczucia jedności z tym, co działo się na uniwersytetach”.

Nie dała się zastraszyć

Po powstaniu „Solidarności” Barbara Niemiec aktywnie włączyła się w działalność związkową. Była członkiem Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UJ, a następnie przewodniczącą koła w Instytucie Pedagogiki. Uczestniczyła we wszystkich regionalnych i ogólnopolskich akcjach podejmowanych przez „Solidarność”.

Wspominała:

„Przyszedł rok 1980. Śledziłam [...] co działo się w Gdańsku. Był to sierpień, na Uniwersytecie nie było nikogo. Wszystko zaczęło się pod koniec września. Na Wydziale Filozoficzno-Historycznym zwołano zebranie pracowników. Wiadomo już było, że powstała »Solidarność«, ale działania były nieskoordynowane, nikt nie miał jasnej perspektywy, co dalej robić. [...] Ja od początku byłam zwolennikiem »Solidarności«, bo dla mnie była to sensowna idea. [...] Przez 16 miesięcy karnawału »Solidarności« robiłam ową szarą pracę związkową w Instytucie [...] Czuło się fantastyczną więź. Gdy człowiek powiedział słowo »Solidarność«, wszędzie spotykał się z pomocą”.

Po wprowadzeniu stanu wojennego brała udział w trwającym na UJ od 14 do 24 grudnia 1981 r. strajku absencyjnym. W kolejnych miesiącach uczestniczyła w demonstracjach przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego, włączała się w organizowanie pomocy dla internowanych i represjonowanych, współpracowała z Arcybiskupim Komitetem Pomocy Więzionym i Internowanym w Krakowie. Prowadziła też działalność konspiracyjną w ramach tajnych struktur regionalnej „Solidarności”, była członkiem Tajnej Komisji Zakładowej UJ. Angażowała się w niezależną działalność wydawniczą, była redaktorem pisma „Wolna Myśl”, członkiem redakcji „Kroniki Małopolskiej”, kolportowała i organizowała kolportaż bibuły.

Nawiązała także kontakt z tajnymi strukturami pozazakładowymi. Weszła w skład tzw. grupy Roberta Kaczmarka i jak podkreślano „stała się jednym z filarów podziemnych struktur”. Dla potrzeb konspiracji występowała wówczas pod pseudonimem „Marysia”. Osoby współpracujące z nią wspominają, że wyróżniała się osobistą odwagą.

Wystawa „TU rodziła się Solidarność” w Krakowie. Fot.

Żaneta Wierzgacz (IPN)

Ważną formą pracy podziemia solidarnościowego była działalność edukacyjna, w którą Barbara Niemiec również się włączyła. Była wykładowcą Chrześcijańskiego Uniwersytetu Robotniczego im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Krakowie-Mistrzejowicach oraz jednym z współorganizatorów Komitetu Solidarności Nauki.

W związku z działalnością w „Solidarności” była inwigilowana przez Służbę Bezpieczeństwa i kilkakrotnie przesłuchiwana. Wspominała:

„Wiedzieli, że trudno mnie przestraszyć”.

Była osobą głęboko wierzącą. Wiara w Boga i miłość do ojczyzny dawały jej siłę.

W służbie „Solidarności”

W październiku 1988 r. została członkiem Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” na UJ, który miesiąc później złożył w Sądzie Wojewódzkim w Krakowie wniosek o rejestrację. Weszła w skład delegacji na rozprawę rewizyjną przed Sądem Najwyższym w Warszawie, która odbyła się 29 grudnia 1988 r.

Po 1989 r. w dalszym ciągu angażowała się w działalność związkową. W jej rozumieniu „Solidarność” stanowiła swego rodzaju sztafetę pokoleń i nie jest dorobkiem pojedynczych osób. W reaktywowanej „Solidarności” pełniła ważne funkcje zarówno na szczeblu regionalnym, jak i centralnym. Była członkiem Komisji Zakładowej na UJ, delegatem na kolejne Walne Zebrania Delegatów Regionu Małopolska oraz Krajowe Zjazdy Delegatów.

Była członkiem Zarządu Regionu (1990-1998), jego sekretarzem (1990-1992), wiceprzewodniczącą (1992-1995). Ponadto w latach 1990-1992 r. oraz 1995-1998 wchodziła w skład Komisji Krajowej, zaś przez rok, od 1991 do 1992, piastowała funkcję wiceprzewodniczącej „Solidarności”. Oprócz tego w latach 1993-1995 była redaktorem naczelnym „Tygodnika Solidarność Małopolska”, a przez kolejne pięć lat (1995-2000) redaktorem „Tygodnika Solidarność”.

Barbara Niemiec (1943-2014)

W 1994 r. weszła w skład Społecznej Komisji Konstytucyjnej. Pełniła w niej funkcję przewodniczącej zespołu ogólnych zasad konstytucyjnych i stanów nadzwyczajnych. W latach 1991-1993 była sędzią Trybunału Stanu. W 1994 r. kierowała zespołem „Solidarności” ds. zbadania akt Stasi. W latach 1995-1999 była członkiem Rady Programowej Polskiego Radia w Krakowie.

Była współzałożycielką i wiceprzewodniczącą Komitetu Opieki nad Miejscami Zbrodni Komunizmu, działającego od marca 2003 r. Współtworzyła powstałą 22 czerwca 2005 r. małopolską grupę „Ujawnić Prawdę”, której celem było m.in. informowanie opinii publicznej o roli byłych współpracowników tajnych służb PRL.

W 2006 r. odznaczona została Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2011 r. Medalem za Zasługi dla Małopolskiej „Solidarności” oraz Medalem „Niezlomnym w Słowie”. Pośmiertnie odznaczono ją medalem „Dziękujemy za wolność”.

Zmarła 8 stycznia 2014 r.

„W jej osobie »Solidarność« i inne związane z nią ruchy i organizacje utraciły człowieka wyjątkowo wrażliwego na krzywdę ludzką, wiernego ideałom Sierpnia 1980 oraz wielką patriotkę”

- pisano, żegnając ją na stronie internetowej małopolskiej „Solidarności”.

28 maja 2015 r. Zarząd Regionu Małopolskiego NSZZ „Solidarność” ustanowił Nagrodę Małopolskiej „Solidarności” im. Barbary Niemiec, która przyznawana jest osobom, organizacjom i instytucjom, które szczególnie zasłużyły się w działalności związkowej.

Tekst pochodzi z serii Małopolscy Bohaterowie „Solidarności”

COFNIJ SIĘ